

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

✉ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 📠 Fax: 472-8860

Vj-118/2004/31.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a

- **Városüzemeltető és Fenntartó Kft.** I. rendű; valamint

- **Anubisz Temetkezési Kft.** II. rendű

eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban – nyilvános tárgyaláson – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa megállapítja, hogy

- az I. rendű eljárás alá vont vállalkozás az általa üzemeltetett mosonmagyaróvári temető ravatalozójának használati díját 2002 január elsejével tisztességtelenül állapította meg, mely díjat

- a II. rendű eljárás alá vont vállalkozás, a 2002-2004-es években csak részben érvényesített temetkezési szolgáltatási díjaiban, miáltal akadályozta más temetkezési vállalkozások piacra lépését, illetve számukra hátrányos piaci helyzetet teremtett.

Az eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben egyetemleges kötelezettként 2 millió (azaz kétmillió) forint versenyfelügyeleti bírságot szab ki, melyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül kötelesek megfizetni, a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételei számlájára.

A határozat felülvizsgálatát az eljárás alá vont vállalkozások a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírsághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I.

A vizsgálat megindítása

1) A Gazdasági Versenyhivatal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 70. § (1) bekezdése alapján versenyfelügyeleti eljárást indított annak vizsgálatára, hogy megsértette-e a Tpv. 21. §

- a) pontját a Városüzemeltető és Fenntartó Kft. (a továbbiakban: VÜF Kft.) a mosonmagyaróvári köztemetők kezelőjeként a ravatalozók használati díja mértékének meghatározásával; valamint
- h) pontját az Anubisz Temetkezési Kft. (a továbbiakban: Anubisz Kft.) a temetkezési szolgáltatási díjainak kialakítása (az előzőek szerinti ravatalozó használati díj csak részleges érvényesítése) kapcsán.

II.

A tényállás

A VÜF Kft. tevékenysége

2) A városüzemeltetési tevékenységet végző VÜF Kft. és Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának képviselőtestülete (a továbbiakban: Önkormányzat) között 2000. december 28-án tízéves időtartamra Megállapodás jött létre az Önkormányzat tulajdonában lévő három mosonmagyaróvári temető (Óvári köztemető, Mosoni köztemető, Új Feketeerdei köztemető) üzemeltetésére.

3) A Megállapodás 4. pontja értelmében a VÜF Kft., mint a temetők üzemeltetője az alábbi feladatok ellátását biztosítja:

”

- a) meghatározza a temetési szolgáltatási, illetőleg a temetőben végzett egyéb vállalkozási tevékenységek ellátásának temetői rendjét;
- b) biztosítja az eltemetés (urnaelhelyezés) feltételeit;
- c) megállapítja a temetőlátogatók kegyeletgyakorlásának feltételeit, a nyitvatartási időt;
- d) biztosítja a ravatalozó, boncolóhelyiség-csoport és ezek technikai berendezései, tárolók és hűtők, valamint a temető egyéb közcélú létesítményei (infrastruktúra) karbantartását, és működteti azokat;
- e) gondoskodik a temetőbe kiszállított elhunytak átvételéről, és biztosítja a temető nyitását, zárását;
- f) megőrzi a nyilvántartó könyveket;
- g) tájékoztatja a temetőlátogatókat;
- h) kijelöli a temetési helyeket;
- i) elvégzi a temető és létesítményeinek tisztántartását, az utak karbantartását, síkosság mentesítését és a hóeltakarítást;
- j) összegyűjti és elszállítja a hulladékot;
- k) gondoskodik a temető rendjének betartásáról és betartatásáról;
- l) összehangolja temetéseket;
- m) gondoskodik az ügyfél fogadásáról.”

4) A Megállapodás 5. pontja azt is rögzítette, hogy a VÜF Kft. a részben (71 százalék üzletrész) a tulajdonában lévő Anubisz Kft. által biztosítja Mosonmagyaróváron a teljes körű temetkezési szolgáltatást, azaz

”

- a temetésfelvételt
- a halott szállítást
- az elhunyt temetésre való elkészítését és a temetéshez szükséges kellékekkel való ellátását
- a ravatalozást, búcsúztatást, sírba helyezést
- hamvasztást
- urnaelhelyezést, urnakiadást
- hamvak szórását
- sírnyitást
- exhumálást
- újratemetést „

5) 2001-2003. évben Mosonmagyaróvár város jegyzőjének tájékoztatása (13. sz. irat) szerint az Önkormányzat a VÜF. Kft. részére temető üzemeltetésre illetve felújításra pénzeszközöket biztosított, továbbá a szükséges kisebb felújítások, beszerzések finanszírozására a VÜF Kft-nél hagyta a sírhely értékesítésből származó bevételt. Ezen támogatások nettó összegét a Táblázat részletezi.

Táblázat

A VÜF Kft. részére juttatott önkormányzati támogatások

	Forintban		
Jogcím	2001.	2002.	2003.
Szerződés alapján	8.901.788	10.428.575	9.003.570
Pénzeszköz átadás	762.944	-	817.857
Sírhelybevétel	2.616.444	3.399.752	4.443.526
Összesen	12.281.176	13.828.327	14.264.953

6) Az önkormányzati támogatások mellett 2001. évben a VÜF Kft-nek csak ügyviteli szolgáltatásból származott 480.000 forint bevétele.

A ravatalozó használati díj bevezetése

7) Miután a költségek meghaladták a bevételeket a VÜF Kft. 2001. év végén úgy döntött, hogy a veszteség mérséklése érdekében ravatalozó használati díjat fizettet a temetkezést végző vállalkozásokkal.

8) A ravatalozó használati díj nettó (ÁFA nélküli) 38500 forintos összegét – figyelembevéve, hogy 2001. évben 349 temetés volt – az alábbi, a 2001. évi tényleges költségeken és ráfordításokon alapuló kalkulációval (10/5. sz. irat) határozta meg:

”		
-	Gázdíj	131 725
-	Áramdíj	458 822
-	Vízdíj	244 188
-	Szemétszáll.díj	907 915
-	Hűtőber.karbantart	114 659
-	Biztonságvédelmi szolg.	1 041 710
-	Biztosítás	198 088
-	Bér, járulékok	1 489 607
-	Értékcsökkenés	4 529 392
-	Karbantartás, fenntartás	684 149
-	Beruházás, felújítás	3 636 245
		<hr/>
	Összesen	13 436 500 Ft/349 = 38.500 „

9) A VÜF Kft. a 2002. január hónapjától megkötött szerződésekben valamennyi temetkezési vállalkozás felé az előzőek szerinti 38 500 Ft + ÁFA ravatalozó bérleti díjat határozta meg, azzal, hogy az Anubisz Kft. a díjat átalányjelleggel (havonta 25 ravatalozás után) fizeti, és a különbözet az év végén kerül elszámolásra.

10) A 8) pont szerinti „kalkulált” költségek összege ténylegesen 2002. évben 11.461.116 (ebből: beruházás 762.000) forint, 2003. évben pedig 12.746.661 (ebből: beruházás 0) forint volt (10/11/2 és 10/11/3. számú iratok utolsó oldalai). Ezen összegek nem tartalmazzák a „Hűtőber karbantartás” címen felmerült költségeket, mert azok fedezésére a VÜF Kft. 2002. évtől külön díjat vezetett be (13. számú irat). A temetések száma 2002. évben 354, 2003. évben 389 volt.

A VÜF Kft. és a Anubisz Kft. közötti szerződés

11) A VÜF Kft. és az Anubisz Kft. 2002. január 1-én 2006. december 31-ig terjedően Temetőkezelői Szerződés-t (9/4.sz. irat) is kötött, amelyben havi 950.000 forint + ÁFA díjazás ellenében az Anubisz Kft. az alábbi feladatok elvégzésére vállalt kötelezettséget:

- ”
1. A temetők nappali őrzése, a temetők nyilvántartása, a temetői látogatók részére szükséges tájékoztatások megadása, temetőgondnoki feladatok elvégzése.
  2. Sírhelynyilvántartás naprakész elkészítése, sírhelykartonok, temetői nagykönyv, síhely-térkép naprakész vezetése, új sírhelyek kijelölése, azok nyilvántartásba vétele. Sírhelyek, lejárt sírkövek értékesítése, ezzel kapcsolatos adminisztrációk elvégzése, a bevételek átutalása.
A felállításra kerülő sírkövek – sírkeretek engedélyek kiadása, a kiadott engedélyek nyilvántartása. A sírkövek helyének kijelölése. A lejárt sírhelyeken lévő sírkövek, új sírkökihelyezés esetén a régi sírkő illetve elszállítása, tárolása.
  3. A ravatalozók felszereléseinek, kellékeinek karbantartása, szükség szerinti cserijéje.

4. Fenntartási tevékenységek:

4/1. A kihelyezett szemétyűjtők rendszeres ürítése.

4/2. Az utak gyomtalanítása, seprése, gereblyézése. A keletkezett hulladéknak a temetői szemétyűjtő helyre való szállítása, összehordása.

4/3. A fák, bokrok stb. gallyazása.

Az Anubisz Kft. köteles bejelenteni azon fákat, bokrokat, melyek síremlékének állagát és a temetőben közlekedők élet- és vagyonbiztonságát veszélyeztetik.

4/4. A katonai sírok ápolása, gondozása. (I. II. világháborús, valamint orosz katonasírok.) Rendszeresen havonta 3 alkalommal fűnyírás, gereblyezés, kapálás, szemét és nyesedék elszállítása.

4/5. A füves területek kaszálása havonta két alkalommal. A keletkezett szemét gereblyézése, elszállítása.

4/6. Évente két alkalommal, tavasszal illetve Halottak napjára a temetők általános takarítása, gereblyezés a keletkezett szemétnek a hulladékgyűjtőbe való szállítása.

4/7. A temető területén a téli hóeltakarítás, az utak járhatóvá tétele, a temetések környékén a síkosság megszüntetése, a Városüzemeltető és Fenntartó Kft. által rendelkezésre bocsátott síktalanítási anyaggal (sózott homok).

4/8. A temetői kutak, kihelyezett csapok folyamatos karbantartása, javíttatása.

4/9. A nyilvános WC-k takarítása, karbantartása.

4/10. A Városüzemeltető és Fenntartó Kft-től bérelt helységek (ravatal, raktárak, garázsok) takarítása, karbantartása.”

12) Az eljárás alá vont vállalkozások nyilatkozata szerint (22. számú jegyzőkönyv) a Temetőkezelői Szerződés szerinti feladatokat már annak megkötését megelőzően is az Anubisz Kft. látta el, azokért azonban nem kért ellenértéket. Utóbb ezen nyilatkozatot akként módosították (31. számú jegyzőkönyv), hogy a VÜF Kft. az elvégzett munkákért már korábban is fizetett az Anubisz Kft. részére, melynek összege 2001. évben mintegy 4 millió forintot tett ki a 8) pont szerinti költségekből.

13) Az Anubisz Kft. a 2002. évtől érvényesített havi 950.000 forintos díjat megalapozó költségeket tételesen nem tudta alátámasztani, azt – nyilatkozata szerint (28. sorszámú irat) - 2001. decemberében „az előző évek tapasztalatai alapján körültekintő becsléssel” állapította meg. Szintén nem tudott számot adni az Anubisz Kft. a Temetőkezelői Szerződés alapján végzett tevékenysége 2002-2004. évekre vonatkozó tényleges költségeiről, mert azokat nem különítette el a temetkezési szolgáltatás költségeitől.

Az Anubisz Kft. temetkezési díjai

14) Az Anubisz Kft. fogyasztóknak adott számláiban 2004. év végéig nem szerepelt a 38.500 forintos ravatalozó használati díj, nyilatkozata szerint az „szétterítve” más díjtételekben („Ravatal Kellék”, „Áldozatláng”, „Ravatal dísz”) jelenik meg, ezen díjjelemek nettó összege azonban 2004. évben is csak mintegy 20.000 forint volt. 2005.

január 1-jétől az Anubisz Kft. már szerepelteti temetkezési számláiban a ravatalozó használati díjat 38.500 forint összegben.

A mosonmagyaróvári temetkezési piac

15) Mosonmagyaróvár közigazgatási területén az említett három önkormányzati temető mellett csupán egy használaton kívüli felekezeti (izraelita) temető van.

16) 2001-2003. években Mosonmagyaróváron évente 350-400 temetésre került sor, amelyek túlnyomó többségében (több mint kilencven százalékában) a ravatalozó használatára is sor került. Az Önkormányzat 37/2000. (XII.15.) számú rendelete értelmében csak kivételes esetben – az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Városi Intézete által adott engedéllyel – van lehetőség a temetőkön kívüli ravatalozásra.

17) Mosonmagyaróváron az önkormányzati temetőkben az Anubisz Kft. mellett két további vállalkozás nyújtott temetkezési szolgáltatást, 2003. évben hat, 2004. évben pedig egy alkalommal.

III.

Az eljárás alá vont vállalkozások álláspontja

18) Az eljárás alá vont vállalkozások jogsértés hiányában kérték az eljárás megszüntetését.

19) A ravatalozó használati díj tekintetében hivatkoztak arra, hogy az a temetéskor felmerülő valós költségeket tartalmazza, és azt valamennyi temetkezési vállalkozással (így az Anubisz Kft-vel is) azonos összegben fizeteti meg a VÜF Kft. A ravatalozó használati díj kialakításakor figyelembe vett 2001. évi költségek között szereplő „Beruházás, felújítás” tekintetében hivatkoztak arra, hogy az nem klasszikus beruházás volt, hanem folyamatos karbantartó munka, ami csak a számviteli törvényben foglalt értékhatár miatt lett oda kalkulálva (22. sz. jegyzőkönyv).

20) Vitatták az Anubisz Kft. gazdasági erőfölényes helyzetét, továbbá azt, hogy az Anubisz Kft. temetkezési szolgáltatási díjaiban csak részben háritotta tovább költségeit. Álláspontjuk szerint ilyen megállapítás azért sem tehető, mert az Anubisz Kft. a temető üzemeltetéssel és a temetkezési szolgáltatással kapcsolatos költségeit nem különíti el, vagyis a költségek és az ár összefüggései nem is vizsgálhatók. A költségek elkülönítésének hiánya tekintetében hivatkoztak arra, hogy az Anubisz Kft-nek ilyen kötelezettsége nincs is. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. Törvény (Tt.) és az annak végrehajtására kiadott 145/1999 (X.I.) Kormány rendelet ugyan előírja, hogy a temető üzemeltetője, amennyiben temetkezési tevékenységet is végez, köteles e tevékenységeket számvitelileg elkülönítetten kezelni. Az Anubisz Kft. azonban abból indult ki, hogy nem minősül a mosonmagyaróvári temetők

üzemeltetőjének, hanem a Termelőfenntartási Szerződés alapján végez bizonyos temető-fenntartási feladatokat a temetőt üzemeltető VÜF Kft. részére.

IV. **Jogi értékelés**

A gazdasági erőfölény

21) A Tpvt. 22. § (1) bekezdése szerint gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (14. §), aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A Tpvt. 22. § (3) bekezdése értelmében gazdasági erőfölényben lehet egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen.

22) A VÜF Kft. által végzett temető (ezen belül ravatalozó) üzemeltetési tevékenységet Mosonmagyaróvár területén – mint érintett földrajzi piacon (Tpvt. 14. § (3) bekezdés) – más vállalkozás nem végez. Új vállalkozások piacra lépésével nem lehet számolni a szolgáltatás jellegéből és a korlátozottan rendelkezésre álló temetőből adódóan. Mindez azt jelenti, hogy más áruval ésszerűen nem helyettesíthető áruját (Tpvt. 14. § (2) bekezdés) az adott földrajzi területen kizárólag tőle lehet beszerezni, ami alapján tevékenységét üzletfeleitől nagymértékben függetlenül folytathatja, vagyis az érintett piacon gazdasági erőfölényben van.

23) Az Anubisz Kft. közel száz százalékban végzi Mosonmagyaróváron a temetkezési szolgáltatást, ami azonban nem feltétlenül jelent gazdasági erőfölényes helyzetet, mert más vállalkozások piacra lépésének nincs elvi akadálya. Másoldalról viszont nem lehet eltekinteni attól, hogy az Anubisz Kft-nek többségi üzletrész tulajdonosa – irányítója (Tpvt. 23. § (2) bekezdés a) pont) – a VÜF Kft. Ebből következőleg a VÜF Kft. és az Anubisz Kft. versenyjogi szempontból egy gazdasági egységet alkot, ami tartalmát tekintve megegyezik azzal a helyzettel, mint ha a VÜF Kft. – amely az előzőek szerint erőfölényben van a temetkezési piachoz vertikálisan kapcsolódó temető (ravatalozó) üzemeltetési piacon – lenne jelen a temetkezési piacon is. Márpedig a Versenytanács kialakult gyakorlata (Vj-108/2001.) szerint a temető üzemeltetés piacán erőfölényben lévő vállalkozás, erőfölényét képes áttemelni a temetkezési piacra is. Mindezek alapján a Versenytanács álláspontja szerint az Anubisz Kft. Mosonmagyaróváron a temetkezési piacán gazdasági erőfölényben van., vagy más megközelítésben a VÜF Kft. és az által irányított Anubisz Kft. közös erőfölényben van a teljes körű temetői szolgáltatás (temető üzemeltetés és temetkezés) piacán.

A visszaélés

A tisztességtelenül megállapított ár.

24) A Tpv. 21. § a) pontja értelmében tilos tisztességtelenül eladási árakat megállapítani.

25) A VÜF Kft. 2001. évben az általa üzemeltetett temetőben temetkezési szolgáltatást végző vállalkozásoktól nem kért ellenértéket a temető (és ezen belül a ravatalozó) használatáért, és a temető üzemeltetési és fenntartási költségeit az Önkormányzattól kapott pénzeszközök sem fedezték teljes egészében. Ilyen helyzetben nem tekinthető indokolatlannak a VÜF Kft.-nek az a törekvése, hogy gazdaságilag indokolt költségeit megfizettesse a szolgáltatását igénybevevő temetkezési vállalkozásokkal. Az sem minősül a Tpv.-be ütközőnek, hogy az ennek érdekében bevezetett ravatalozó használati díjban nem csak a ravatalozó használatához közvetlenül kapcsolódó költségeket vette számításba, hanem – a 8. pontban bemutatott kalkuláció szerint – a temető üzemeltetés teljes körében felmerülő költségeit is, mert azok is a temetkezési vállalkozások szolgáltatási lehetősége érdekében merülnek fel. A ravatalozó bérleti díj elnevezés természetesen félrevezető (valójában: temető és ezen belül a ravatalozó használatának díjáról van szó), ami azonban – a költségek reális számbavétele esetén – nyilvánvalóan nem esne versenyjogi kifogás alá.

26) Az előzőekkel szemben ugyanakkor a Tpv. 21. § a) pontjába ütköző tisztességtelen ármegállapítást jelenthet az, hogy a VÜF Kft. a ravatalozó bérleti díj meghatározásakor figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy a temető üzemeltetéssel kapcsolatos 2001. évi kiadásai jelentős részét (több, mint 90 százalékát) az Önkormányzat megtérítette. A VÜF Kft. által a ravatalozó használati díj számításához figyelembe vett költségek 13.436.500.- forintos összegével szemben az Önkormányzat által a VÜF Kft.-nek juttatott (illetve visszahagyott) pénzügyi források 12.281.176 forintot tettek ki.

27) A ravatalozó használati díj mértéke indokoltságával összefüggésben az eljárás alá vont vállalkozások hivatkoztak a köztük 2002. január 1-től érvényes Temetőkezelői Szerződésre, amely alapján az Anubisz Kft. részére fizetett 950.000 x 12 = 11.400.000 forint/év összeg 2002. évtől a 8) pont szerinti kalkulációhoz képest a ravatalozóhasználati díjban megtérítendő költségként jelentkezett a VÜF Kft.-nél.

28) A Versenytanács elvileg osztotta az eljárás alá vont vállalkozások fenti megközelítését, számításai szerint azonban ezen összeg figyelembevétele esetén is alacsonyabb a ravatalozó használati díjban megtérítendő költség összege a 8) pont szerinti kalkuláció szerint számítottnál:

A) Költség a VÜF Kft. kalkulációja szerint:	13.436.500 Ft/év
B) Az Anubisz Kft. részére fizetendő összeg:	11.400.000 Ft/év
C) Önkormányzati támogatás (2001. évi):	12.281.176 Ft/év
D) Megtérítendő költség (A+B-C):	12.555.324 Ft/év

29) A Versenytanács álláspontja szerint a VÜF Kft-nek a ravatalozó használati díj meghatározásához készített kalkulációja – az önkormányzati támogatás figyelmen kívül hagyása miatt – elvileg hibás, minek következtében a kalkulációban a támogatást figyelembevéve kalkulálható költségeknél 7 százalékkal ($13.436.500:12.555.324 = 107\%$) magasabb költség összeget vett figyelembe. Ezért a 2002. január 1-jétől bevezetett 38.500 forint összegű ravatalozó használati díj a Versenytanács álláspontja szerint a Tpv. 21. § a) pontjába ütköző tisztességtelenül megállapított árnak minősül.

30) A VÜF Kft. 2002. és 2003. évi tényleges költségei és az ezen években kapott tényleges önkormányzati támogatás alapján még kisebb az az összeg, amelynek a ravatalozó használati díjban meg kellett volna térülnie:

	2002. év	2003. év
A) Tényleges költség:	11.461.116 Ft/év	12.746.661 Ft/év
B) Az Anubisz Kft. részére fizetett összeg:	11.400.000 Ft/év	11.400.000 Ft/év
C) Önkormányzati támogatás:	13.828.307 Ft/év	14.264.953 Ft/év
D) Megtérítendő költség (A+B-C)	9.032.809 Ft/év	9.888.708 Ft/év

31) A VÜF Kft. által kalkulálnál alacsonyabb 2002. és 2003. évi tényleges költségek nem a korábbinál hatékonyabb munkavégzésből fakadó költségmegtakarításból, hanem egyes költségeknek – szintén a Tpv. 21. § a) pontjába ütköző – gazdaságilag indokolatlan számbavételéből adódtak.

31.1. A Versenytanács kialakult gyakorlata (például Vj-93/2003.) szerint a megvalósított (megvalósítani tervezett) beruházások nem egyösszegben, hanem – az amortizáción keresztül – a hasznosítás éveire elosztva jelenthetnek meg jogszerűen az árban. Az a körülmény, hogy (miként arra a VÜF Kft. hivatkozott) az alacsony beruházási összegre tekintettel a számviteli szabályok szerint mód van azt a beruházás évében költségként elszámolni, nem változtat azon a tényen, hogy a beruházott eszközök több éven át használhatók, mely években a költség nem jelentkezik ismételtén. Természetesen a következő években is szükség lehet beruházásokra, arra nézve azonban nincs semmiféle garancia, hogy a díjmegállapítás évét megelőző beruházási összeg jellemzi majd a következő éveket is. A VÜF Kft. esetében ez egyértelműen így történt, hiszen a díjban figyelembevevett 2001. évi 3.636.245 forinttal szemben 2002. évben csak 762.000 forint beruházási költség merült fel, 2003. évben pedig nem történt beruházás.

31.2. A VÜF Kft. (nyilatkozata szerint) eseti megállapodások alapján már 2001. évben is fizetett az Anubisz Kft. részére azon munkákért, amelyek ellenértékét 2002. évtől a Temetőkezelői Szerződés szerinti 11.400.000 forint képezi. A 2001. évben ilyen címen fizetett (a VÜF Kft. által pontosan megjelölni nem tudott, de négymillió forintra becsült) összeg értelemszerűen része a VÜF Kft. kalkulációja alapját képező 2001. évi költségeknek. 2002. és a későbbi évekre vonatkozó számbavétele azonban indokolatlan,

mert akkor az már az Anubisz Kft-nek általány jelleggel fizetett 11.400.000 forint részét képezi.

32. A VÜF által az Anubisz Kft. részére fizetett díjjal összefüggésben a Versenytanács rámutat arra, hogy a más vállalkozás részére fizetett összegnek az árban költségként történő figyelembevétele nem automatikus, vizsgálható annak gazdasági indokoltsága. Különösen igaz ez az egy gazdasági egységbe tartozó vállalkozások közötti díjfizetés esetén, mert az eszköze lehet a gazdasági egység tagjai közötti versenyjogi szempontból kifogásolható jövedelem átcsoportosításnak (keresztfinanszírozásnak). Az adott esetben ilyen vizsgálatra nem volt lehetőség, mert az Anubisz Kft. nem tartotta nyilván azon költségeit, melyek fedezetét a VÜF Kft. által fizetett díj volt hivatva biztosítani. A költségnyilvántartás hiánya önmagában nem ütközik a Tptv. rendelkezéseibe, annak vizsgálatára pedig nincs hatásköre a Gazdasági Versenyhivatalnak, hogy az Anubisz Kft. megsértette-e a Tt-nek a költségek elkülönítésére vonatkozó rendelkezéseit (lásd 20. pont).

33. Indokoltnak tartja ugyanakkor a Versenytanács, hogy a Gazdasági Versenyhivatal jelezze az Önkormányzat részére, hogy a közvetlen, illetve közvetett tulajdonában álló VÜF Kft. és Anubisz Kft. által alkalmazott megoldás mellett nem valósul meg a mosonmagyaróvári temetők esetében a temetőüzemeltetési és a temetkezési szolgáltatás költségeinek a Tt. által megkövetelt elkülönítése.

A túlzottan alacsony ár

34) Az Anubisz Kft. – ha más módon is, de – a többi temetkezési vállalkozással azonos összegű ravatalozó használati díjat fizet a VÜF Kft-nek. Temetkezési számláiban azonban 2004. év végéig a számára költségként jelentkező 38.500 forintos díjjal szemben – különböző címeken – csak mintegy 20.000 forintot érvényesített. Ez általános esetben – feltételezve, hogy a többi díjtétel és az azokhoz kapcsolódó költségek egymással összhangban vannak – a temetkezési szolgáltatás egészét tekintve a Tptv. 21. § h) pontjába ütköző, a versenytársak piacról való kiszorítására vagy piacra lépésük akadályozására alkalmas túlzottan alacsony árat eredményezhet.

35) Az adott esetben azonban nem lehet eltekinteni attól, hogy a VÜF Kft-t és az Anubisz Kft-t versenyjogilag csak mint összefüggő gazdasági egységet lehet értékelni, mégpedig – a 23. pontban részletesen kifejtettek alapján – alapvetően az irányító VÜF Kft. szempontjából. Így vizsgálva az Anubisz Kft. temetkezési szolgáltatási díjait, már nem állapítható meg azok túlzottan alacsony volta, mert éppen azt a ravatalozó használati díjat érvényesíti csak részben az Anubisz Kft., amelyet az előzőek szerint a VÜF Kft. túlzottan magas összegben állapított meg.

36) Az előzőekkel összefüggésben a Versenytanács megjegyzi, hogy a ravatalozó használati díj csak részleges továbbhárításából az Anubisz Kft-nél keletkező veszteséget (legalábbis részben) ellensúlyozhatja, ha a VÜF Kft-vel kötött Temetőkezelői Szerződés alapján kapott díj ($950.000 \times 12 = 11\,400\,000$ Ft) meghaladja az annak fejében végzett tevékenységek költségeit. Ez azonban az Anubisz Kft. által végzett költségnyilvántartásokból nem volt megállapítható, és ennek részletes vizsgálatát a Versenytanács szükségtelennek is ítélte, mert versenyjogi szempontból közömbös, hogy

a jogsértésből fakadó előnyök a gazdasági egységet alkotó vállalkozások közül melyiknél jelentkeznek.

A piacra lépés akadályozása

37) Az a körülmény, hogy az Anubisz Kft. temetkezési szolgáltatási díjai a VÜF Kft. és az Anubisz Kft. által alkotott gazdasági egység szempontjából nézve nem tekinthetők túlzottan alacsonynak, nem jelenti azt, hogy a VÜF Kft. által irányított gazdasági egység nem akadályozná, más temetkezési vállalkozások piacralépését, piacon maradását. A VÜF Kft. ugyanis az előzőekben részletezettek szerint a ravatalozó használati díjban olyan, fel nem merülő költségeket is megfizettet a temetkezési vállalkozásokkal (és kényszeríti őket ezzel a saját temetkezési díjaikban történő megtérítésre), amelyeket a vele egy gazdasági egységbe tartozó Anubisz Kft-nek nem feltétlenül kell a temetkezési díjakban érvényesíteni (lásd még 36. pont). Mindebből adódóan a mosonmagyaróvári temetkezési piacon a többi temetkezési vállalkozás a piacra lépéshez, illetve a piacon maradáshoz elengedhetetlen gazdaságos működést csak az Anubisz Kft-nél magasabb temetkezési díjak mellett képes megvalósítani, ami viszont akadályozza a piacralépést, illetve az ott már jelenlévő temetkezési vállalkozások számára olyan helyzetet teremt, hogy azok nem képesek a piacon megmaradni. Ezt egyértelműen mutatja a Mosonmagyaróváron más temetkezési vállalkozások által végzett szolgáltatások csekély és csökkenő száma (lásd 17. pont)..

38) Mindezek alapján a Versenytanács álláspontja szerint az eljárás alá vont vállalkozások a VÜF Kft. által tisztességtelenül megállapított ravatalozó használati díjnak az Anubisz Kft általi, csak részleges továbbhárításával a Tpv. 21. a) pontján túlménoen megsértették a Tpv. 21. §:

- i) pontját, mely szerint tilos a piacra lépést akadályozni, valamint
- j) pontját, mely szerint tilos a versenytárs számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremteni.

Jogkövetkezmények

39) A Versenytanács az előzőekben részletezett jogsértés megállapítása (Tpv. 77. § (1) bekezdés d) pont) mellett nem alkalmazta a Tpv. 77. § (1) bekezdés e) és f) pontja szerinti jogkövetkezményeket, mert

- az Anubisz Kft. 2005. januárjától teljes összegben továbbhárítja a ravatalozó használati díjat, vagyis az eljárás alá vont vállalkozások a Tpv. 21. § i) és f) pontja szerinti jogsértéssel felhagytak;
- a ravatalozó használati díj jövőben alkalmazandó, a Tpv. 21. § a) pontját nem sértő mértékének meghatározására pedig a Versenytanács – összhangban kialakult gyakorlatával – nem látott lehetőséget.

40) A Versenytanács felhívja ugyanakkor az eljárás alá vont vállalkozások figyelmét arra, hogyha a jövőben a ravatalozó használati díj mértékének meghatározásakor figyelmen kívül hagyják a jelen határozatban foglaltakat, akkor a versenyfelügyeleti eljárás megismételhető, és a Tpv. 78. § (2) bekezdése alapján a törvénybe ütköző

magatartás esetleges ismételt tanúsítását súlyosító körülményként fogja a Versenytanács értékelni.

A bírság

41) A Tpv. 78. § (1) bekezdése szerint a Versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A (2) bekezdés értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

42) A bírság összegének meghatározásakor a Versenytanács a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének 2/2003. számú közleményében foglaltak szerint veszi figyelembe az előzőekben részletezett szempontokat.

43) A Versenytanács a verseny veszélyeztetettsége (Melléklet A.a. pont) tekintetében abból indult ki, hogy a túlzottan magas ravatalozó használati díj nem egyszerűen a VÜF Kft. és az Anubisz Kft., illetve a versenytárs temetkezési vállalkozások közötti jövedelem elosztást befolyásoló (un. kizsákmányoló jellegű) visszaélés, hanem tartósan és jelentősen veszélyezteti a versenyt a mosonmagyaróvári temetkezési piacon (25 pont).

44) A jogsértés piaci hatásával (Melléklet A.b. pont) összefüggésben a Versenytanács figyelembe vette, hogy:

- a VÜF Kft. és az Anubisz Kft. által alkotott gazdasági egység Mosonmagyaróváron a temető üzemeltetés tekintetében monopolhelyzetben van; továbbá
- a jogsértő magatartás egy alapvetőnek minősülő szolgáltatás tekintetében a fogyasztókat is kedvezőtlenül érinti (25 pont).

45) A jogsértéshez való viszonyulás (Melléklet B. pont) tekintetében a Versenytanács figyelembevette, hogy az eljárás alá vont vállalkozások hosszú ideje jelen vannak az érintett piacon, így elvárható tőlük, hogy magatartásuk versenyre gyakorolt hatásával tisztában legyenek (5 pont).

46) Mindezek alapján a bírság alapösszege a 43-45) pontok szerint adódó összpontszám (55 pont) és a ravatalozó használati díjak 2002. évi (kerekítve 12 millió forint) összege – mint a jogsértő magatartáshoz kapcsolható (releváns) forgalom – figyelembevételével 660.000 forintra adódott. Ebből kiindulva a jogsértő magatartás három éves időtartamára (2002-2004. évek) tekintettel a Versenytanács a bírság összegét 2 millió forintban állapította meg.

47) A bírság összegének megfizetésére a Versenytanács egyetemlegesen kötelezte az eljárás alá vont vállalkozásokat, mert azok – a határozatban kifejtettek szerint – versenyjogi szempontból egy gazdasági egységnek minősülnek, amiből adódóan a jogsértésben betöltött szerepük és érdekeltségük sem választható szét.

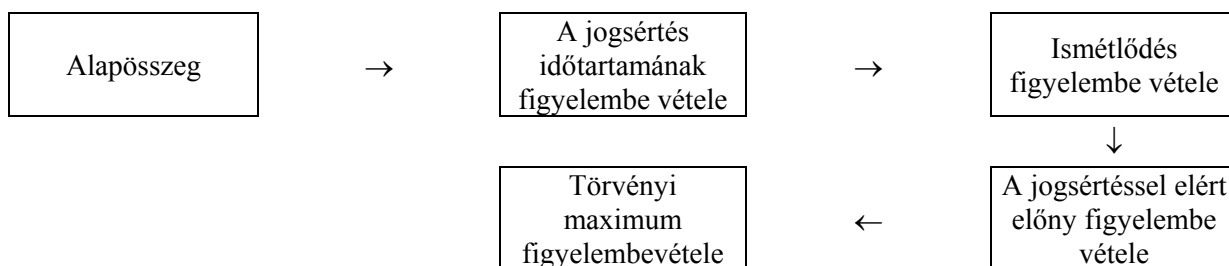
Jogorvoslat

48) Az eljárás alá vont vállalkozásokat megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1) – (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2005. május 17.

Melléklet

1. ábra: A bírságszámítás menete, az alapösszeget korrigáló lépések

2. ábra: Az alapösszeget meghatározó tényezők

A. A jogsérelem súlya	
A.a. A verseny veszélyeztetettsége	max. 30 pont
A jogsértés típusa (pl. kőkemény kartell vagy másfajta versenykorlátozás/kizsákmányolás)	
A verseny dimenzióinak érintettsége	
A.b. A jogsértés piaci hatása	max. 30 pont
A jogsértő piaci részesedése	
További szempontok:	
<ul style="list-style-type: none"> • A piac megtámadhatósága • Az érintett fogyasztói kör és a termék jellege • Piacra lépő, vagy már piacon lévő vállalkozás • Tovagyűrűző hatás más piacokra 	
B. Viszonyulás a jogsértéshez	max. 30 pont
B.a. Szerepe a jogsértésben (szervező – kiszolgáltató)	
B.b. Tevőleges jóvátétel	
B.c. Felróhatóság	
B.d. Külső és egyéb tényezők	
<ul style="list-style-type: none"> • korábbi GVH döntések hiánya vagy eltérő jellege • állami ráhatás 	
C. Egyéb szempontok	max. 10 pont
Mindösszesen	max. 100 pont

$$\text{Alapösszeg} = \text{releváns forgalom} \cdot \frac{\text{összpontszám}}{1000}$$